

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 538/2014-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť J. M. a M. M., zastúpených advokátom JUDr. Jozefom Chmurom, Zvonárska 8, Košice, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Co 191/2013 zo 17. apríla 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M. a M. M. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. augusta 2014 doručená sťažnosť J. M. a M. M. (ďalej spolu len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Co 191/2013 zo 17. apríla 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uvádzajú:

«Sťažovatelia sú fyzickými osobami, ktorí sú v konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach, pod sp. zn. 2Co/191/2013, vystupujú v procesnom postavení navrhovateľov. Porušovateľ je všeobecným súdom Slovenskej republiky, ktorý rozhodol ako odvolací súd.

Okresný súd Košice I rozsudkom č. k. 14C/42/2003-185 zo dňa 14. novembra 2008, vo veci rozhodol tak, že žalobu zamietol. Proti vyššie označenému rozhodnutiu, podali sťažovatelia odvolanie.

Porušovateľ uznesením č. k. 2Co/132/2009-333 zo dňa 26. augusta 2009, rozhodol tak, že odvolaniu sťažovateľov vyhovel a rozsudok č. k. 14C/42/2003-185 zo dňa 14. novembra 2008 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Okresný súd Košice I rozsudkom č. k. 14C/42/2003-676 zo dňa 31. januára 2013 (v nasledujúcom texte len ako „Rozhodnutie Okresného súdu Košice I“ - v príslušnom gramatickom tvare), rozhodol tak, že určil, že navrhovatelia sú bezpodielovými spoluvlastníkmi spornej nehnuteľnosti.

Odporcovia podali proti Rozhodnutiu Okresného súdu Košice I odvolanie. Sťažovatelia počas rozhodovania porušovateľa dvakrát navrhol zmenu účastníka konania, z dôvodu zmien zápisov na liste vlastníctva.

Porušovateľ uznesením č. k. 2Co/191/2013-733 zo dňa 17. apríla 2014, rozhodol tak, že Rozhodnutie Okresného súdu Košice I zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie (v nasledujúcom texte aj ako „Napadnuté rozhodnutie“ - v príslušnom gramatickom tvare). Porušovateľ už v tejto veci v minulosti vyjadril svoj právny názor, keď v uznesení č. k. 2Co/132/2009-333, zo dňa 26. augusta 2009, ktorým vyhovel odvolaniu konštatoval, že „dôkazy, ktoré sa nachádzajú v spise naznačujú, že došlo k odčleneniu parcely..., tak ako je znázornená na geometrickom pláne zo dňa 17.04.1969“. A ďalej porušovateľ došiel k záveru, že, „je nelogické, aby sa niekto zriekol časti svojej parcely a umožnil tak prístup niekomu inému bez náhrady.“

Inými slovami porušovateľ už v minulosti vo veci vyjadril právny názor a to, že: „je nepochybné, že na strane žalobcov bola dobromyseľnosť pri vstupe do držby nehnuteľnosti. Vyplýva to predovšetkým zo zápisnice zo dňa 10. júna 1968 spísanej na odbore výstavby Mestského národného výboru... a ďalej z dohody uzavretej a spísanej na geometrickom pláne zo 17.4.1969.“ V nadväznosti na citovaný záver, ďalej Porušovateľ konštatoval, že „Potom už bolo úlohou súdu prvého stupňa skúmať len, či bola táto držba nepretržitá po dobu 10 rokov a kedy skončila.“»

3. Na základe uvedených skutočností sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo... na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru postupom a uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Co/191/2013-733 zo dňa 17. apríla 2014 a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, porušené bolo.

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Co/191/2013-733 zo dňa 17. apríla 2014, zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

... priznáva náhradu trov právneho zastúpenia advokátom, v sume 331,68 €, ktorú je Krajský súd v Košiciach povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. Jozefa Chmuru, do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu.“

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

6. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa tvrdenia sťažovateľov napadnutým postupom a uznesením krajského súdu došlo k porušeniu ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže krajský súd

- opomenul dva návrhy sťažovateľov na zmenu účastníka konania a vo veci ďalej konal s odporcami (napriek tomu, že odporcom nesvedčí zápis na liste vlastníctva) a
- rozhodol v rozpore so svojím už skôr vysloveným názorom.

8. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

9. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným

(všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

10. Napadnuté uznesenie krajského súdu nie je konečným rozhodnutím, dôsledkom ktorého by bolo právoplatné skončenie veci. V dôsledku vydania napadnutého uznesenia krajského súdu bola vec vrátená prvostupňovému súdu, ktorý v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 42/2003 ďalej pokračuje. Sťažovatelia majú a aj budú mať v ďalšom štádiu konania pred okresným súdom, resp. v odvolacom či dovolacom konaní pred krajským súdom či Najvyšším súdom Slovenskej republiky možnosť uplatniť ochranu označených práv, ako aj svoju argumentáciu týkajúcu sa skutkovej a právnej stránky predmetnej veci, z čoho vyplýva, že majú ešte k dispozícii iný právny prostriedok ochrany tých práv, ktorých porušenie namietajú vo svojej sťažnosti. Inak povedané, aj nosné dôvody sťažovateľmi uvádzané v sťažnosti (bod 7) sú z hľadiska materiálneho reparovateľné (v prípade ich jednoznačného preukázania) v ďalšom priebehu konania pred všeobecnými súdmi, pričom samy osebe nezakladajú ústavnú potrebu zásahu ústavného súdu v prebiehajúcim (a teda neskončenom, pozn.) súdnom konaní.

11. Napokon, sťažovateľom nič nebráni, aby v budúcnosti napadli sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy aj konečné rozhodnutie, ktoré bude v ich právnej veci vydané, t. j. rozhodnutie o poslednom procesnom prostriedku, ktoré im zákon na ochranu ich práv účinne poskytuje, a to v prípade, ak dospejú k záveru, že v dôsledku tohto rozhodnutia boli porušené ich ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantované práva alebo slobody. Najskôr teda musí prebehnúť celé konanie až do štádia meritórneho právoplatného rozhodnutia všeobecných súdov, a až potom sa sťažovateľom naskytne možnosť na eventuálne podanie sťažnosti ústavnému súdu.

12. Ústavný súd už vyslovil, že nemožno akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom nahradzoval ústavný súd svojím vstupovaním a ingerenciou do dosiaľ meritórne neskončeného konania. Ústavný súd môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou

garantovaných práv sťažovateľa až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nemajú možnosť namietaný protiústavný stav napraviť (m. m. IV. ÚS 322/09).

13. Pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry ústavný súd ďalej poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) a právo na spravodlivé súdne konanie sú zásadne „výsledkové“, to znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí v danej veci od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03) obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. júna 2002) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

14. Ústavný súd už v rámci svojej predchádzajúcej judikatúry taktiež vyslovil, že predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku (m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06). V nadväznosti na to ústavný súd poukazuje na to, že v rámci konania o sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie právoplatne skončilo (napr. IV. ÚS 254/2011).

15. Ústavný súd nezistil žiadne dôvody na pripustenie výnimky zo zásady, že spravodlivosť konania pred všeobecnými súdmi možno posudzovať len vo vzťahu k právoplatne skončenému konaniu, t. j. ku konaniu ako celku, ale nie k jeho jednotlivým častiam, ako sa sťažovatelia zjavne nesprávne domnievajú. Pokiaľ by ústavný súd vecne preskúmal sťažnosť predtým, než o veci samej definitívne rozhodne príslušný súd, mohol by zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov a nedodržel by princíp subsidiarity sťažnosti ustanovený v čl. 127 ods. 1 ústavy.

16. Keďže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že sťažovatelia sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môžu domôcť využitím im dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, sťažnosť odmietol z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (m. m. IV. ÚS 115/07).

17. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľov nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2014